

ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาด
หุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ทักษพร อินทร์เทศ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2562

**Relationship of environmental information disclosure and business value
based on price Common stock of listed companies in the stock market:
industrial groups Resources and industrial product groups**

Taksaphon Inthet

**A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program
Department of Accountancy College of Innovative Business and
Accountancy Dhurakij Pundit University**

2019

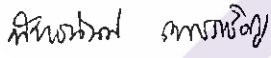
ใบรับรองสารนิพนธ์

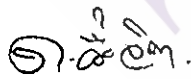
วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

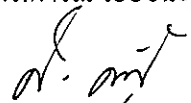
ปริญญา บัญชีมหาบัณฑิต

หัวข้อสารนิพนธ์ ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์: กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
เสนอโดย ทักษพร อินทร์เทศ
สาขาวิชา บัญชีมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผศ.ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(ผศ.ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต)

.....กรรมการ
(ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชีรับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี
(ดร.ศิริเดช คำสุพรหม)

วันที่ 15 เดือน มี.ย. พ.ศ. 2562

หัวข้อสารนิพนธ์	ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
ชื่อผู้เขียน	ทักษพร อินทร์เทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต
สาขาวิชา	การบัญชี
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยศึกษาหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม 7 ด้าน ประกอบด้วย ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การนำมาใช้ใหม่ ขยะและมลพิษ การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดหาทุน และการวิจัยและพัฒนา โดยเก็บข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จำนวนทั้งสิ้น 116 บริษัท เพื่อศึกษาข้อมูลประจำปี (แบบ56-1)และงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2558 – พ.ศ.2560 การวิเคราะห์จะใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อมและการวิจัยและพัฒนา มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมยังส่งผลดีต่อภาพลักษณ์องค์กรอีกด้วย

Thematic Paper Title	Relationship of environmental information disclosure and business value based on price Common stock of listed companies in the stock market: industrial groups Resources and industrial product groups
Author	Taksaphon Inthet
Thesis Advisor	Asst. Prof. Daranee Uachanachit
Department	Accountancy
Academic Year	2018

ABSTRACT

Purpose To study the relationship of environmental information disclosure and business value in accordance with the price of the ordinary stock market of industrial resources and industrial product groups By studying the 7 criteria of environmental information disclosure, consisting of an environmental management system Reuse, waste and pollution, environmental monitoring Environmental law, funding and research and development By collecting information of listed companies in the Stock Exchange of Thailand in the resource and industrial product groups A total of 116 companies to study the annual data (Form 56-1) and financial statements for the past 3 years from 2015 - 2017. The analysis uses descriptive statistics analysis, frequency distribution and correlation coefficient analysis.

The results of the research revealed that environmental information disclosure in environmental monitoring and research and development had a significant relationship with the value of the business according to the general stock market price at the level of 0.05 and environmental information disclosure had a positive effect on the corporate.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คารณิ เอื้อชนะจิต อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำ เป็นอย่างดี และตรวจแก้ไขจนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พัทธนันท์ เพชรเชิดชู และ ดร. ศิริเดช คำสุพรหม ที่สละเวลาอันมีค่ามาให้การสนับสนุนและคำปรึกษาเป็นอย่างดี จนการทำสารนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่เคยเป็นกำลังใจในการเรียนครั้งนี้ และขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคน ที่สละเวลาอันมีค่าในการแนะนำ และให้ความช่วยเหลือเรื่องต่างๆ จนกระทั่งสารนิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดามารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะทุกท่าน ที่มีส่วนทำให้การจัดทำสารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ทักษพร อินทร์เทศ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
1.6 สมมุติฐานการวิจัย.....	7
1.7 นิยามศัพท์.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎี.....	9
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
2.3 บทสรุป.....	29
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	38
3.1 ประชากรและตัวอย่าง.....	38
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
3.4 บทสรุป.....	41
4. ผลการศึกษา.....	42
4.1 ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	42
4.2 การวิเคราะห์เชิงอนุมาน.....	54

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	57
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	58
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	60
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	63
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาพผนวก.....	69
ประวัติผู้เขียน.....	76

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง.....	5
2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม.....	31
3.1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง.....	39
4.1 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและ สาธารณูปโภค.....	44
4.2 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจเหมืองแร่....	45
4.3 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจกระดาษ และวัสดุการพิมพ์.....	46
4.4 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์..	47
4.5 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจปิโตรเคมีและ เคมีภัณฑ์.....	48
4.6 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจยานยนต์.....	49
4.7 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจวัสดุ อุตสาหกรรมและเครื่องจักร.....	50
4.8 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจเหล็ก.....	51
4.9 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 3 ปี ในแต่ละหมวดธุรกิจของ อุตสาหกรรมทรัพยากรและสินค้าอุตสาหกรรม.....	52
4.10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับมูลค่ากิจการ ตามราคาตลาดหุ้นสามัญ.....	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการจัดโครงสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจใกล้เคียงกันได้อยู่ในหมวดเดียวกัน เพื่อความเหมาะสมในการเปรียบเทียบระหว่างกันและเป็นข้อมูลด้านการลงทุนได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้ผู้ลงทุนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างบริษัทจดทะเบียนและนำไปประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างเหมาะสม การจัดกลุ่มแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ 1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำป่านไม้ ทำปศุสัตว์ แปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และผลิตอาหารและเครื่องดื่ม 2) สินค้าอุปโภคบริโภค เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตหรือตัวแทนจำหน่ายสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคต่างๆ ทั้งที่เป็นสินค้าจำเป็นและสินค้าฟุ่มเฟือย 3) ธุรกิจการเงิน เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผู้ให้บริการทางการเงินประเภทต่างๆ 4) สินค้าอุตสาหกรรม เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจัดจำหน่ายวัตถุดิบทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้หลายอุตสาหกรรม สินค้าขั้นต้นหรือสินค้าขั้นกลาง เครื่องมือและเครื่องจักรต่าง ๆ ที่นำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมการผลิตต่าง ๆ รวมถึงอุตสาหกรรมยานยนต์ 5) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับผู้ผลิตวัสดุก่อสร้าง ผู้พัฒนาและบริหารอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงบริการก่อสร้างและงานวิศวกรรม 6) ทรัพยากร เป็นธุรกิจเกี่ยวกับการแสวงหา หรือจัดการทรัพยากรต่างๆ เช่น การผลิตและจัดสรรเชื้อเพลิงพลังงาน และการทำเหมืองแร่ เป็นต้น 7) บริการ ธุรกิจในสาขาบริการต่างๆ ยกเว้นบริการทางการเงินและบริการด้านข้อมูลสารสนเทศหรือเทคโนโลยี หรือเป็นบริการที่ถูกจัดไว้ในกลุ่มอุตสาหกรรมหรือหมวดธุรกิจอื่นแล้ว 8) เทคโนโลยี ธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นสินค้าขั้นต้น ขั้นกลางหรือขั้นสุดท้าย และรวมถึงผู้ให้บริการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับงานวิจัยนี้จะศึกษา กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มทรัพยากร ซึ่งเป็น 2 ใน 8 กลุ่มอุตสาหกรรมนั้น โดยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เป็น

ธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตและจัดจำหน่ายวัตถุดิบทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ได้หลายอุตสาหกรรมสินค้าขั้นต้นหรือสินค้าขึ้นกลาง เครื่องมือและเครื่องจักรต่างๆ ที่นำไปใช้ต่อในอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ รวมถึงอุตสาหกรรมยานยนต์ ประกอบด้วย 6 หมวดธุรกิจ ได้แก่ ยานยนต์ วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร บรรจุกัมภ์ กระดาษและวัสดุการพิมพ์ ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ และเหล็ก กลุ่มทรัพยากรเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการแสวงหาหรือจัดการทรัพยากรต่างๆ เช่น การผลิตและจัดสรรเชื้อเพลิงพลังงานและการทำเหมืองแร่ เป็นต้น ประกอบด้วย 2 หมวดธุรกิจ ได้แก่ พลังงานและสาธารณูปโภค และเหมืองแร่ (ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญเรื่องสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงมีแนวคิดการลงทุนเพื่อสังคม ที่นอกเหนือจากผลตอบแทนทางการเงินแล้ว นักลงทุนยังต้องการให้ธุรกิจสามารถสร้างหรือทำให้เกิดผลกระทบทางที่ดีขึ้นต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกับการดำเนินธุรกิจ รวมถึงสามารถขยายผลให้เติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาวไปพร้อมกับผลตอบแทนทางการเงิน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงจัดโครงการ SET Social Impact เป็นโครงการที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ดำเนินการ เพื่อมุ่งสร้างการเชื่อมโยงระหว่างภาคธุรกิจและภาคสังคม โดยมีกิจกรรม ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส และด้านการศึกษาและสุขภาพ

แม้ว่าธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรมจะมีส่วนสร้างมูลค่า และการเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศเป็นลำดับต้นๆ และได้รับการจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในธุรกิจที่ยอดตัวเลขการส่งออกสูงในแต่ละปี รวมทั้งได้รับประโยชน์จากการจ้างงานและการพัฒนาเทคโนโลยีของประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจยานยนต์ และกลุ่มปิโตรเคมีภัณฑ์ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าธุรกิจในกลุ่มนี้มีความเสี่ยงต่อการเป็นผู้ก่อมลพิษ และทำลายสภาพแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การปล่อยมลพิษทางอากาศและน้ำของโรงงานผลิตปิโตรเคมีบางแห่ง การผลิตกระดาษที่ต้องใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากมาใช้ในกระบวนการผลิต ทั้งต้องตัดต้นไม้เข้ามาเป็นวัตถุดิบ และการใช้น้ำในขั้นตอนการผลิต เนื่องจากธุรกิจสินค้าอุตสาหกรรมถือว่าเป็นต้นทางของกระบวนการผลิตในภาค อุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ดังนั้น ธุรกิจต้องให้ความสำคัญตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบ แหล่งที่มา การขนส่ง การตั้งโรงงาน กระทั่งเข้าสู่กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ การจัดการของเสีย ป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559)

องค์กรธุรกิจควรให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นไปพร้อมๆ กับการดำเนินงานขององค์กร องค์กรในปัจจุบันจะเน้นในเรื่องของการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การกำหนดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดขยะหรือสิ่งเหลือใช้จากการดำเนินงาน การตรวจติดตามปัญหาสิ่งแวดล้อม การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับสังคมภายนอก เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม การรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการสื่อให้กับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายได้รับทราบว่าเป็นบริษัทได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้นเพียงใด (สุกัญญา สว่างเมือง, 2556) การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญกับการให้ความชัดเจนหรือเป็นการอธิบายเพิ่มเติมรายการที่มีอยู่ในงบการเงิน ไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน หรือในบางกรณีอาจเปิดเผยไว้ในรายงานแยกไว้ต่างหากเป็นการเฉพาะแยกจากงบการเงิน การตัดสินใจในการเปิดเผยข้อมูลโดยแสดงรวมไว้ในงบการเงินหรือแยกต่างหากขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของรายการด้านสิ่งแวดล้อม นั้นรวมทั้งความมีสาระสำคัญของจำนวนเงินและลักษณะของรายการด้วย (อุปพันธ์ ทวีผล, 2560)

สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) เผยนักลงทุนต้องการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและการกำกับดูแลกิจการมากขึ้น การเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการ มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นและเป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน(สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) ด้าน อุปพันธ์ ทวีผล (2560) ได้กล่าวว่าการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการเป็นเรื่องที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงผู้ที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ ผู้ลงทุน ลูกค้า หน่วยงานกำกับดูแล และสาธารณชนทั่วไป ตระหนักถึงและให้ความสนใจเป็นพิเศษ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงได้เข้ามามีบทบาทในการกระตุ้นให้ธุรกิจมีความสนใจในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยร้องขอ หรือบังคับให้ธุรกิจต้องเปิดเผยในเรื่องสิ่งแวดล้อมต่อหน่วยงานราชการหรือสถาบันที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือสาธารณชน

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ : กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยศึกษาจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1)และงบการเงินประจำปี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่ให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

1.3 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านประชากร

1) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีลักษณะการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 116 บริษัท ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1.1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง

กลุ่มทรัพยากร	จำนวนบริษัท
พลังและสาธารณูปโภค	35
เหมืองแร่	1
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	
กระดาษและวัสดุการพิมพ์	1
บรรจุภัณฑ์	14
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	13
ยานยนต์	17
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	10
เหล็ก	25
รวม	116

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

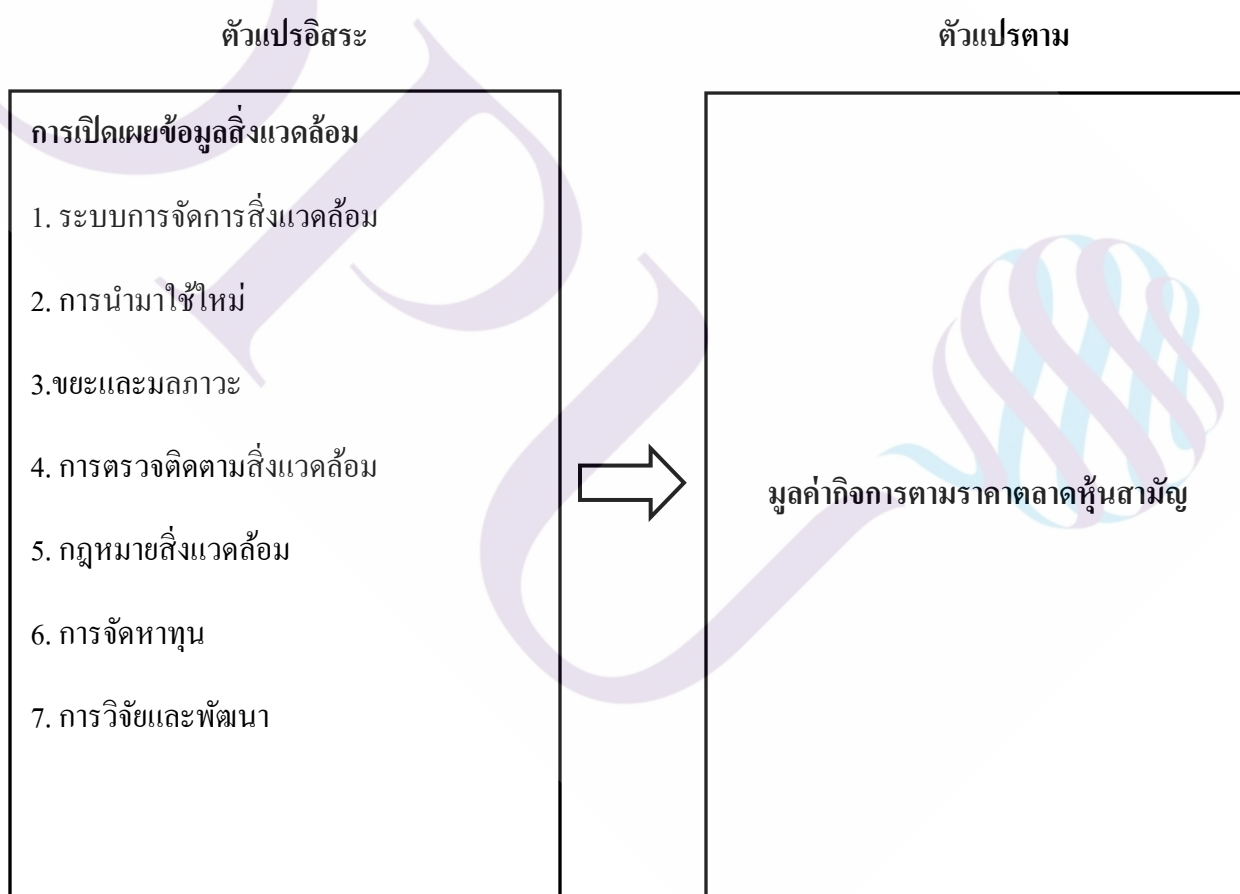
ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1)และงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี โดยเก็บงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ.2560 ได้จำนวน 348 รายปีรายบริษัท (Firm year)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางให้นักลงทุนที่ให้ความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และนักลงทุนที่ต้องการใช้ข้อมูลและการตัดสินใจลงทุนได้อย่างคุ้มค่าการลงทุน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม เพื่อศึกษาเครื่องมือในการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1.6 สมมุติฐานการวิจัย

- H1 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H2 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H3 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลพิษมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H4 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H5 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H6 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหาทุนมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ
- H7 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนาที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่บริเวณโดยรอบธุรกิจ เช่น อากาศ น้ำ เสียง พื้นดิน สัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติ

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลภายนอกทราบ ซึ่งจะเปิดเผยไว้ในงบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1)

มูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ หมายถึง ราคาปิดของหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันประชุมผู้ถือหุ้นสามัญประจำปี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ทบทวนและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

- 2.1.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดลอม
- 2.1.2. การจัดการด้านสิ่งแวดลอม
- 2.1.3. บัญชีสิ่งแวดลอม
- 2.1.4. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม
- 2.1.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดลอม
- 2.1.6. การวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎี

2.1.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2559) ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างมั่นคง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศให้ยั่งยืนนั้น บริษัทจดทะเบียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง และกำหนดให้ ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ แผนงาน และกระบวนการดำเนินงานที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัทจดทะเบียนและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจขององค์กรให้ก้าวไปสู่การเจริญเติบโตอย่างเข้มแข็ง ที่สำคัญ ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างสมดุลระหว่างการดำเนินธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กันไป

การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนเป็นสิ่งที่ยังคงต่อการบริหารจัดการองค์กรและต่อการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน การที่บริษัทจดทะเบียนจะพัฒนาองค์กรของตนเองให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้ จะต้องมีความหมายเชิงสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วย เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรมทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจที่ส่งเสริมการกระจายรายได้ การส่งเสริม และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร อันประกอบด้วยผู้ลงทุน ผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า คู่ค้าต่างๆ ตลอดจนชุมชนที่อยู่แวดล้อมที่ตั้งขององค์กร เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ได้ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน การที่ธุรกิจให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่อง CSR นั้น ธุรกิจยังคงต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ในการบริหารกิจการให้มีผลกำไร เป็นที่ยอมรับของสาธารณชน รวมถึงสามารถขยายกิจการให้เจริญเติบโตในสังคมและชุมชนที่ธุรกิจดำเนินอยู่ในระยะยาวได้

ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นข้อผูกพันขององค์กรธุรกิจที่มีต่อสังคมเพื่อทำให้เกิดผลในทางบวกต่อผู้มีส่วนได้เสียให้มากที่สุดและจำต้องจำกัดผลกระทบทางลบให้น้อยที่สุด โดยผู้บริหารและองค์กรมีจิตสำนึกที่ต้องการเป็นประชากรที่ดีของสังคม เพื่อช่วยสร้างคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดียิ่งขึ้น (อรวรรณ กิจปราชญ์, 2558)

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่กฎหมาย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายไม่หลีกเลี่ยงกฎหมาย

2. ความรับผิดชอบในแง่จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติสิ่งที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม ยุติธรรมต่อสังคม
3. ความรับผิดชอบในแง่เศรษฐกิจ หมายถึง การประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม
4. การคืนกำไรสู่สังคม หมายถึง การตอบแทนสังคมในเรื่องคุณภาพชีวิตและสวัสดิการที่บริษัทแบ่งปันให้กับสังคม โดยสังคมจะคาดหวังว่าธุรกิจจะต้องปกป้องคุณภาพชีวิตโดยทั่วไปของสมาชิกในสังคม

การจัดทำรายงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น ยังแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ และยังสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและลงทุนในอนาคตได้ เพราะนักลงทุนเริ่มให้ความสนใจกับกับการทำธุรกิจแบบยั่งยืน โดยไม่หวังผลกำไรที่เป็นตัวเลขเท่านั้น แต่ยังหวังผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบอื่นๆ เช่น ความน่าเชื่อถือจากการเป็นคู่ค้าที่ไม่เอารัดเอาเปรียบ (ปทุมพร หิรัญสาส์, 2557)

2.1.2 การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

แนวความคิดการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยใช้เป็นแนวทาง ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล, 2542) มีดังนี้

1. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

ความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจที่ยาวนานจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน มีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่ แทนทรัพยากรที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้
- 2) ใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความมั่นคงทางนิเวศวิทยา และด้านการเพิ่มพูนทักษะ
- 3) ลดการใช้ทรัพยากรที่หายากให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถซ่อมแซมได้ง่ายและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้
- 4) เพิ่มการใช้สินค้าและบริการที่ไม่สิ้นเปลืองพลังงานหรือวัตถุดิบจำนวนมาก เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างคุ้มค่าที่สุด

2. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

สามารถแยกเป็นการจัดการในเชิงบริหารและการจัดการในเชิงการตรวจสอบ ได้ดังนี้

การจัดการในเชิงการบริหาร แนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเข้ามามีบทบาทในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสรุปแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้เป็น 3 แนวทาง คือ

- 1) การลดจำนวนของเสีย (Reduce)
- 2) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วมาใช้ใหม่ (Reuse)
- 3) การนำกลับมาใช้ใหม่ โดยการส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle)

การจัดการในเชิงการตรวจสอบ สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบได้ 8 เรื่อง โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบประเภทนี้เป็นการตรวจสอบตามแนวทางที่จัดทำขึ้นทั่วไป และเกี่ยวข้องกับหลายๆ ประเด็น เช่น การสอบทานการดำเนินงานที่อาจกระทบต่ออากาศ น้ำ ที่ดิน การสอบทานการดำเนินงานที่อาจกระทบต่ออากาศของกรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น

2) การตรวจสอบระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการปฏิบัติที่ผิดกฎหมาย โดยมีมุ่งประเด็นไปยังแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตและสิ่งที่คิดว่าน่าจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของบริษัท

3) การตรวจสอบความถูกต้องอย่างละเอียด เป็นการตรวจสอบเชิงลึกเพื่อประเมินความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และหนี้สินที่ดิน หรือสถานที่ก่อนการได้มาของอสังหาริมทรัพย์

4) การตรวจสอบสถานที่ที่ใช้กำจัด เก็บรักษา และบำรุงรักษาวัตถุของเสียที่เป็นอันตราย ซึ่งบริษัทต่างๆ ที่มีการผลิตและก่อให้เกิดของเสียที่เป็นอันตราย อาจจะต้องทำสัญญากับบริษัทอื่นๆ เพื่อให้ทำการเก็บรักษาและการทำลายของเสียเหล่านั้น อย่างไรก็ตาม บริษัทยังคงต้องมีการความรับผิดชอบต่อความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากบริษัทที่ได้ร่วมทำสัญญาด้วย บางบริษัทได้ทำการตรวจสอบต่อสถานที่ที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทั้งของบริษัทเองและที่บริษัทได้ทำสัญญาด้วย

5) การตรวจสอบการป้องกันมลภาวะ ระบบการป้องกันมลภาวะได้รับการออกแบบเพื่อลดของเสียตามแหล่งต่างๆ เช่น การกำจัด การเก็บรักษาพลังงาน การฟื้นฟู การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำรุงรักษา การกำจัด และการปล่อยทิ้งตามแหล่งต่างๆ

6) การตรวจสอบการบันทึกหนี้สินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การตรวจสอบภายในเพื่อพิจารณาความน่าจะเป็น ความสมเหตุสมผล การประเมินการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะก่อหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งแวดล้อมที่จะต้องบันทึกบัญชีหนี้สิน บ่อยครั้งที่ผู้สอบจะต้องขอความช่วยเหลือจากนักกฎหมายเพื่อช่วยกำหนดจำนวนที่ต้องบันทึก ซึ่งดีกว่าการที่จะรวบรวมจากจำนวนตัวเลขทางบัญชีและการดำเนินการ

7) การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ บริษัทบางแห่งได้ทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เฉพาะเพื่อกำหนดว่ามีอะไรที่ต้องดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี และเพื่อตรวจสอบว่ามีสารเคมีอยู่ในตัวของผลิตภัณฑ์หรือไม่

8) การตรวจสอบด้านนิเวศวิทยา การพัฒนาและติดตามผลการตรวจสอบการสร้างระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนให้มีการสร้างระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงตรวจสอบสถานที่ทุก 3 ปี จากผู้ตรวจสอบอิสระ

3. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยพบว่ามลภาวะจากอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

1) มลภาวะทางน้ำ ที่เกิดจากของเสียที่มาจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ประมง และเหมืองแร่ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ การขาดแคลนระบบการกำจัดที่เหมาะสมและเพียงพอ ทำให้โรงงานต่างๆ ต้องสร้างระบบกำจัดของเสีย ซึ่งตามกฎหมายที่ออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมของปี 2535 อุตสาหกรรมบางแห่งต้องส่งของเสียไปทำการบำบัดที่ศูนย์กลางก่อนทำการปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ

2) มลภาวะทางอากาศ ที่เกิดจากฝุ่น กลิ่นเน่าเสียและก๊าซ เป็นต้น แหล่งของมลภาวะทางอากาศมาจากการแผ่กระจายของสารพิษที่มาจากยานพาหนะ และอุตสาหกรรมแหล่งใหญ่ๆ ที่ก่อให้เกิดสารพิษ สำหรับการลดปัญหาทางอากาศ รัฐบาลได้ออกกฎระเบียบเพื่อบังคับใช้กับยานยนต์ เช่น การ

ใช้ก๊าซธรรมชาติแทนน้ำมันเบนซิน การควบคุมและการตรวจสอบระดับการปล่อยสารพิษจากโรงงาน เป็นต้น

3) มลภาวะทางเสียง ที่เกิดจากแหล่งทำงาน สถานที่สาธารณะ แหล่งอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เกิดจากรถยนต์ เครื่องบิน และ โรงงานอุตสาหกรรม ในโรงงานบางแห่งให้พนักงานใช้เครื่องเสียงลดความเสี่ยงจากเสียง

การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเป็นมาตรการจากแนวความคิดที่ว่า ธุรกิจสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาธุรกิจแบบยั่งยืน ทั้งนี้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งถูกระบุว่ามีส่วนอย่างมากในการสร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อม จึงถูกกำหนดให้เข้าไปมีบทบาทในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังในหลายประเทศ จากมาตรการที่ใช้ภายในประเทศ ทำให้เรื่องดังกล่าวถูกยกมาเป็นเงื่อนไขกีดกันการค้าอีกรูปแบบหนึ่ง จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานสากลด้านสิ่งแวดล้อมขึ้นมาใช้ โดยใช้ระบบ ISO 14000 เพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เบาบางลง และในปัจจุบันได้มีแนวคิดการรับผิดชอบต่อสังคมหรือ CSR เพื่อใช้ในการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมอีกด้วย

2.1.3 บัญชีสิ่งแวดล้อม

การบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นอีกแนวทางที่จะช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคมได้โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อธุรกิจที่ควรจะมีต่อสิ่งแวดล้อมในการเปิดเผยข้อมูล การนำเสนอรายงานและมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจได้รับรู้และสามารถที่จะตอบสนองในด้านต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (ศิลป์พร ศรีจันเพชร, 2552)

ศิลป์พร ศรีจันเพชร (2552) ได้แบ่งประเภทการบัญชีสิ่งแวดล้อมตามมุมมองต่างๆ 3 ด้าน คือ

1.การบัญชีสิ่งแวดล้อมในมุมมองของบัญชีรายได้ประชาชาติ

รายได้ประชาชาติเป็นมาตรฐานการวัดเศรษฐกิจระดับมหภาค เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ เป็นตัวชี้วัดสถานะเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมสามารถอ้างอิงกับรายได้ประชาชาติ คือ เป็นการบัญชีที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศทั้งที่นำกลับมาใช้ได้และนำกลับมาใช้

ไม่ได้ต่อสาธารณชน โดยทั่วไปจะใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเป็นตัวชี้วัดสถานะเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมของประเทศโดยรวม การศึกษาในมุมมองนี้จึงเน้นเนื้อหาไปทางเศรษฐศาสตร์มากกว่าทางบัญชี

2. การบัญชีสิ่งแวดล้อมในมุมมองของนักบัญชีการเงิน

เป็นบัญชีที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนทางการเงินและหนี้สินของธุรกิจที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในรายงานทางการเงินทั้งที่เสนอต่อผู้ลงทุน บุคคลทั่วไปและหน่วยงานภายนอก การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีของประเทศที่ธุรกิจนั้นตั้งอยู่ และตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) รวมทั้งมาตรฐานการบัญชีสากล (International Accounting Standard)

3. การบัญชีสิ่งแวดล้อมในมุมมองของบัญชีบริหาร

เป็นบัญชีที่ระบุข้อมูลต้นทุน ระดับการผลิตสินค้า เพื่อพิจารณาต้นทุน ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เสนอต่อผู้บริหารทุกระดับภายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารนำข้อมูลดังกล่าวไปเป็นเครื่องมือในการบริหารสิ่งแวดล้อมของกิจการ และช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินงานขององค์กร

สนิสสา บุญชูช่วย (2554) ได้แบ่งแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

1. แนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสินทรัพย์สิ่งแวดล้อม

เป็นการกล่าวถึงต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมที่มีองค์ประกอบที่จะสามารถรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ตามเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม และสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

1.1 การรับรู้สินทรัพย์สิ่งแวดล้อม ในทางปฏิบัติกำหนดให้กิจการจะต้องรับรู้ต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมในรอบบัญชีที่เกิดขึ้นทันที หากต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่จะรับรู้เป็นสินทรัพย์ได้ ต้องบันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์และตัดจำหน่ายตามที่เห็นสมควร

1.2 การวัดมูลค่าของสินทรัพย์สิ่งแวดล้อม การบันทึกการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นรายจ่ายฝ่ายทุน ตามมูลค่าที่ได้รับ หรือต้นทุนเริ่มแรก ณ เวลาที่ได้รับมาซึ่งสินทรัพย์นั้นในราคาทุนเดิม เมื่อบันทึกต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนแล้ว โดยแสดงเป็นส่วนหนึ่งของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง

2. แนวทางปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม

เป็นการประเมินถึงภาระผูกพันที่ก่อให้เกิดต้นทุนสำหรับสิ่งแวดล้อมทั้งภาระผูกพันจากงวดบัญชีก่อน ภาระผูกพันในงวดบัญชีปัจจุบันและภาระผูกพันที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีหลักเกณฑ์ในการรับรู้วิธีการวัดมูลค่าที่เหมาะสมมาปฏิบัติใช้กับรายการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ควรรับรู้เมื่อมีภาระผูกพันที่เกิดขึ้นในกิจการ ซึ่งภาระผูกพันที่เกิดขึ้นในกิจการ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ (UNCTAD,1997)

2.1.1 ภาระผูกพันทางกฎหมาย (Legal Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นในกิจการจากกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบที่กำหนดไว้ให้กิจการต้องปฏิบัติตาม

2.1.2 ภาระผูกพันที่กิจการกำหนดขึ้น (Constructive Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นในกิจการที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้น โดยประกาศให้ทราบโดยทั่วไปเป็นนโยบายของกิจการเพื่อจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาจไม่มีภาระผูกพันทางกฎหมาย หรืออาจขาดภาระผูกพันทางกฎหมายก็ได้

2.1.3 ภาระผูกพันทางจริยธรรม (Equitable Obligation) เป็นหนี้สินที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดทางคุณธรรม หรือด้านจรรยาบรรณที่ไม่มีภาระผูกพันทางกฎหมาย หรือจากนโยบาย แต่เป็นสิ่งที่กิจการต้องการตอบแทนหรือช่วยเหลือสังคม เช่น เงินช่วยเหลือบุตรพนักงานที่ประสบปัญหาหามลาภาวะทุนการศึกษาแก่ชุมชน เป็นต้น

2.2 การวัดมูลค่าด้านหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม

วิธีการที่ใช้ในการวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในอนาคตของต้นทุนในการปรับสภาพ รวมถึงกรณีอื่นที่ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหนี้สินยังพิจารณาได้ว่าจะเกิดขึ้นในงวด

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้สิ่งที่คาดว่าจะได้รับคืน

เป็นมูลค่าที่คาดว่าจะได้กลับคืนมาสู่กิจการจากรายการด้านสิ่งแวดล้อม โดยทั่วไปสิ่งที่คาดว่าจะได้รับคืนจากรายการทางการเงินด้านสิ่งแวดล้อมมาจาก 3 แหล่ง ได้แก่

3.1 ค่าชดเชยที่คาดว่าจะได้รับคืนจากบุคคลที่สาม (recoveries From Third Parties) บางกรณีหากกิจการมีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมีภาระผูกพันเกิดขึ้นจำนวนมาก อาจทำประกันภัยสำหรับผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมไว้กับบุคคลที่สามหรือเป็นกองทุนประกันภัยตนเอง การรับรู้ค่าชดเชยจำนวนดังกล่าวไม่ควรแสดงหักลบกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมแต่ควรแยกรับรู้เป็น

รายการสินทรัพย์ต่างหากเว้นแต่จะมีสิทธิตามกฎหมายให้นำมาหักลบกันได้และกิจการต้องเปิดเผยจำนวนเต็มของหนี้ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่คาดว่าจะได้รับคืนด้วย

3.2 รายได้ที่ได้รับคืนจากการขายสินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม (Recoveries From Sale of Property) การรับรู้รายได้จากการขายสินทรัพย์ด้านสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาหักลบกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมได้ตามหลักจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่าย

3.3 รายได้ทีคาดว่าจะได้รับคืนจากการจำหน่ายเศษซากหรือสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง (Expected Recoveries From Salvage and Residual Values) ควรนำมาหักลบกับหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการให้ความชัดเจนหรือเป็นการอธิบายเพิ่มเติมรายการที่มีอยู่ในงบดุล หรืองบกำไรขาดทุน อาจแสดงไว้ในงบการเงิน หรือในหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือในบางกรณีอาจเปิดเผยไว้เป็นรายงานการเงินหรือแยกต่างหากขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของรายการด้านสิ่งแวดล้อมนั้นรวมทั้งความมีนัยสำคัญของจำนวนเงินและลักษณะของรายงาน อาจเปิดเผยโดยผลบังคับของกฎหมายหรือตามความสมัครใจของกิจการเพื่อรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมหรือชื่อเสียงของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมควรเป็นไปตามลำดับ ดังนี้

ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม มีลักษณะการเปิดเผย ดังนี้

1. ประเภทของรายการที่พิจารณาให้เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม เช่น การรักษาสภาพน้ำ การรักษาสภาพอากาศและของเสีย การกำจัดของเสียที่เป็นก๊าซ เป็นต้น

2. รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสิ่งแวดล้อม โดยบางกิจการอาจเลือกรวมเฉพาะต้นทุนทั้งหมดที่ระบุได้ชัดเจนว่าเพิ่มประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง และในบางกิจการอาจเลือกบันทึกต้นทุนที่เกิดขึ้นเป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม

3. จำนวนเงินของต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่จะบันทึกในงบกำไรขาดทุน เช่น จำนวนต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่หักออกจากรายได้ จำนวนที่แยกประเภทเป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหรือไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโทษปรับหรือโทษของการไม่ปฏิบัติตามและการชดใช้ความเสียหายเป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กลับสู่กิจการ เป็นต้น

หนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม มีลักษณะการเปิดเผย ดังนี้

1. หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมควรเปิดเผยในรายการแยกต่างหากในงบดุล หรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. หลักเกณฑ์หรือข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดมูลค่าหนี้สิน เช่น วิธีมูลค่าปัจจุบันหรือวิธีทยอยการรับรู้ตามระยะเวลาดำเนินงาน
3. การจัดประเภทของหนี้สินที่มีสาระสำคัญแต่ละรายการที่ควรเปิดเผย เช่น คำอธิบายย่อๆ เกี่ยวกับประเภทของหนี้สิน เงื่อนไขการชำระคืน
4. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความไม่แน่นอนของการวัดมูลค่าใดๆ ที่มีสาระสำคัญและเกี่ยวข้องกับการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมและระดับของความเป็นไปได้ของผลที่เกิดขึ้น
5. กรณีที่ใช้วิธีมูลค่าปัจจุบันเป็นหลักเกณฑ์ในการวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม กิจการควรต้องเปิดเผยข้อมูลสมมติฐานทั้งหมดที่ใช้ในการประกอบการประมาณการกระแสเงินสดจ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2.1.4. กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมได้มีการออกกฎหมายต่างๆ เพื่อเป็นการกำกับดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมโดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2549 อ้างถึงใน สไบทิพย์ ขวัญกลับ, 2557) ดังนี้

1. กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
  - พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484
  - พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490
  - พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542
  - พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
  - พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514
  - พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
  - พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

- พระราชบัญญัติคั้นและคูน้า พ.ศ. 2505
- 2. กฎหมายการจัดการทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น
  - พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518
  - พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
  - พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497
  - พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2517
  - พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2517
  - พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2526
  - พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511
  - พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543
- 3. กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ
  - พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติวัดอุ้มทราย พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
  - พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456
  - พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
  - พระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. 2504
  - พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2542

กฎหมายที่กำหนดเป็นมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม

กฎหมายว่าด้วยการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของชาติ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีผลบังคับใช้ใน ปัจจุบัน พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวนโยบายของชาติในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมการประสานงานระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษสิ่งแวดล้อม

กฎหมายกลุ่มนี้เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงในการควบคุมและแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษของสิ่งแวดล้อมแบบเบ็ดเสร็จ เช่น พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. 121 พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 และ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

กฎหมายในกลุ่มนี้เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลัก กฎหมายในกลุ่มนี้สามารถจัดแบ่งตามประเภทของทรัพยากรที่ได้รับความคุ้มครองได้หลายประเภท เช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และ พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ.2490 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง

กฎหมายในกลุ่มนี้เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นโดยเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

กฎหมายในกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการจัดการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ได้แก่ โบราณสถาน ศิลปวัตถุ รวมทั้งสถานที่ทางธรรมชาติอันมีค่า เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญาจากปัญหาสิ่งแวดล้อม

กฎหมายในกลุ่มนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบและการชดเชยเสียหายในทางแพ่งจากผู้ที่สร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว และบทลงโทษทางอาญาต่อผู้ที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
2. พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2584 (แก้ไขเพิ่มเติม)
3. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 (แก้ไขเพิ่มเติม)
4. พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 (แก้ไขเพิ่มเติม)
5. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
6. พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535
7. พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 (แก้ไขเพิ่มเติม)
8. พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 (แก้ไขเพิ่มเติม)
9. พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 (แก้ไขเพิ่มเติม)
10. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 (แก้ไขเพิ่มเติม)
11. พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482 (แก้ไขเพิ่มเติม)
12. พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. 2505
13. พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
14. พระราชบัญญัติปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม พ.ศ. 2517 (แก้ไขเพิ่มเติม)
15. พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2517 (แก้ไขเพิ่มเติม)
16. พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2526
17. พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511
18. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518
19. พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497
20. พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535
21. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
22. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

23. พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543
24. พระราชบัญญัติวัดถุอันตราย พ.ศ. 2535
25. พระราชบัญญัติวัดถุอันตราย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544
26. คำสั่งกระทรวงอุตสาหกรรมที่ 115/2541 เรื่องแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวัดถุอันตราย พ.ศ. 2535
27. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
28. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2535

2.1.5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมอาจทำได้ในลักษณะของรายงานการเงินหรือรายงานที่มีใช้การเงิน หรืออาจเปิดเผยรายงานประจำปี หรือจัดทำรายงานแยกต่างหาก เช่น กฎหมายประเทศนอร์เวย์ กำหนดให้กิจการต้องนำเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวกับการรั่วไหล หรือการปนเปื้อน และข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานเพื่อจัดตั้งเหล่านี้ไว้ในรายงานของคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญขององค์การสหประชาชาติ ยังได้ให้แนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสิ่งแวดล้อม และหนี้สินสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ กิจการอาจเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการอธิบายรายการที่มีอยู่ในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุน หรือเปิดเผยไว้ในรายงานแยกต่างหากจากงบการ ตัวอย่างของการเปิดเผยข้อมูล สไปทิพย์ ขวัญกลับ (2557) ดังนี้

ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. ประเภทของรายการที่เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม
  2. รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสิ่งแวดล้อม
  3. จำนวนต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ระหว่างงวด
  4. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการชดเชยผลเสียหายที่มีสาเหตุมาจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลที่สามเป็นรายการแยกต่างหาก
  5. ต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นรายการพิเศษให้เปิดเผยเป็นรายกาแยกต่างหาก
- หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. เปิดเผยหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อมเป็นรายการแยกต่างหากในงบดุลหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวัดค่าของหนี้สินที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

3. คำอธิบายเกี่ยวกับประเภทของหนี้สินระยะยาวและเงื่อนไขของการชำระหนี้

นอกจากให้แนวทางการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ISAR ได้ให้แนวปฏิบัติในการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินสิ่งแวดล้อม การรับรู้ค่าชดเชยที่คาดว่าจะได้รับจากบุคคลที่สาม การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามแม่บทการบัญชี ส.ป.ท.พ.ย. ขวัญกลับ (2557)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การเปิดเผยข้อมูลทั่วไปและการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสำหรับการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแบ่งเป็น 7 กลุ่ม (นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ, 2554) ดังนี้

1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ ด้วยการจัดการที่ดีในโรงงาน ซึ่งประกอบไปด้วย การดูแล เอาใจใส่ ตรวจสอบรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงงาน ตลอดจนซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ และเอาใจใส่สุขภาพอนามัยของพนักงานผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

2. กานำมาใช้ใหม่ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และความยั่งยืน (Sustainability) โดยการนำมาใช้ใหม่ เป็นการนำสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วมาใช้ใหม่ ส่วนการนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และความยั่งยืน คือ การใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่แทนที่ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถซ่อมแซมได้ง่ายและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

3. ขยะและมลภาวะ ขยะ คือ สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ส่วนมลภาวะ (มลภาวะทางน้ำ อากาศและเสียง) คือ ของเสียที่มาจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ประมง และเหมืองแร่ มลภาวะทางน้ำจากอุตสาหกรรม ประกอบด้วย น้ำตาล เยื่อกระดาษ ยาง เครื่องดื่ม มันสำปะหลัง โรงฆ่าสัตว์ ปลากระป๋อง โรงฟอกหนัง และ สับปะรดกระป๋อง ส่วนมลภาวะทางน้ำที่เกิดจากเกษตรกรรม ประกอบด้วย ธุรกิจทำฟาร์มหมูและฟาร์มกุ้ง ธุรกิจที่ใช้ยาฆ่าแมลง สารหนักและปุ๋ย นอกจากนี้มลภาวะทางอากาศคือ มลภาวะที่เกิดจากฝุ่น กลิ่นเน่าเสีย และก๊าซ เป็นต้น แหล่งของมลภาวะทางอากาศมาจากการแผ่

กระจายของสารพิษที่มาจากยานพาหนะ และอุตสาหกรรมแหล่งใหญ่ ที่ก่อให้เกิดสารพิษ เช่น อุตสาหกรรมขนส่ง การผลิตกระแสไฟฟ้า เกษตรกรรม และ โรงกลั่น เป็นต้น ส่วนมลภาวะทางเสียง เป็นมลภาวะที่มาจากแหล่งทำงาน แหล่งอุตสาหกรรม สถานที่สาธารณะ แหล่งใหญ่ของการเกิดมลภาวะทางเสียง คือ รถยนต์ เครื่องบิน และ โรงงานอุตสาหกรรม

4. การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อมเป็นการประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อการกำหนดแผนลงทุน การประเมินด้านมลภาวะ กรตรวจสอบรายงานการปฏิบัติตามสิ่งแวดล้อมของกิจการ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม หมายถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความรู้และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมของกรมโรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม วิศวกรสิ่งแวดล้อม และนักกฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นการพิจารณาการปฏิบัติด้านรักษาสิ่งแวดล้อมตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมและอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดแผนแม่บทในการปฏิบัติทางด้านอุตสาหกรรมที่มีความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้สิ่งจูงใจในการอนุรักษ์ตลอดจนกำหนดโทษแก่ผู้กระทำผิด

6. การจัดหาทุน คือ ต้นทุนของสินทรัพย์สำหรับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับต้นทุนสิ่งแวดล้อมจะถูกบันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ก็ต่อเมื่อมีการเพิ่มความสามารถหรือปรับปรุงความปลอดภัยหรือประสิทธิภาพของสินทรัพย์อื่นๆ ที่กิจการเป็นเจ้าของ และลดหรือป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากผลของการดำเนินงานในอนาคตของกิจการ และประการสุดท้ายเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7. การวิจัยและพัฒนา เป็นการศึกษและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสียและการรักษาสิ่งแวดล้อม

การรายงานสิ่งแวดล้อม

รายงานสิ่งแวดล้อมเป็นความสนใจที่จะเปิดเผยสู่สาธารณชน เพื่อสื่อสารองค์กรเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม และให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ที่มีความสนใจรายงานสิ่งแวดล้อมเป็นการรายงานถึงความรับผิดชอบที่องค์กรควรมีต่อสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจกรรมขององค์กร เช่น นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ โรงสร้างขององค์กร และกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยทำการเผยแพร่และรายงานออกสู่สาธารณชนตามระยะเวลาที่องค์กรกำหนด (ศิลาปะพร ศรีจันเพชร, 2552 ใน สไบทิพย์ ขวัญกลับ, 2557)

2.1.6 การวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

นักลงทุนเริ่มหันมาสนใจศึกษาวิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการลงทุนเพื่อปรับและสร้างกลยุทธ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับภาวะตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยกลยุทธ์การลงทุนที่นักลงทุนได้รับคำแนะนำในการเลือกลงทุนตามจังหวะของการเคลื่อนไหวของระดับราคาของหุ้นสามัญนั้น เช่น กลยุทธ์การลงทุนตามแรงเหวี่ยง กลยุทธ์การลงทุนแบบแตกต่างกัน กลยุทธ์การลงทุนทั้งสองแบบนี้มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน เช่น กลยุทธ์การลงทุนแบบตามตลาดนั้นเกิดจากตลาดที่มีลักษณะของการตอบสนองต่อข้อมูลได้น้อยกว่าความเป็นจริง ทำให้ราคาตลาดสามารถปรับตัวขึ้นได้อีก หากตลาดได้รับข่าวดี หรือปรับตัวลดลงได้อีกหากได้รับข่าวในทางลบ ส่วนกลยุทธ์การลงทุนแบบสวนทางตลาดนี้มีพื้นฐานตลาดที่มีลักษณะของการตอบสนองต่อข้อมูลที่เกินจริง เช่น เมื่อเกิดข่าวดีขึ้นมา ราคาตลาดจะปรับตัวสูงมากกว่าที่ควรจะเป็นหรือเมื่อเกิดข่าวร้ายขึ้นมา ตลาดจะปรับตัวต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเวลาผ่านไปตลาดได้รับข้อมูลถูกต้องและครบถ้วนก็จะปรับตัวเข้าสู่ราคาที่แท้จริงของตลาดต่อไป โดยนักลงทุนนั้นจะซื้อหุ้นสามัญระดับราคาของหุ้นสามัญที่มีผลตอบแทนที่เป็นลบในเวลานั้น ขณะเดียวกันจะให้นักลงทุนนั้นขายหุ้นสามัญระดับราคาของหุ้นสามัญที่มีผลตอบแทนที่เป็นบวกมากในช่วงเวลานั้น โดยคาดหวังว่าระดับราคาของหุ้นสามัญที่ลงทุนไปนั้นจะมีทิศทางของระดับราคาตรงกันข้ามในช่วงระยะเวลาต่อไป (ธนวิษ ปัญญาโกษา, 2557)

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น

การหามูลค่าที่แท้จริงของหุ้นเกิดจากความเชื่อที่ว่า ผู้ลงทุนที่ต้องการลงทุนในหุ้นวันนี้ยอมคาดหลังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุนในหุ้นดังกล่าว ดังนั้นราคาหุ้นที่ผู้ลงทุนยอมจ่ายในวันนี้ จึงเป็นราคาสำหรับสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับในอนาคตนั่นเอง กล่าวคือ ราคาหุ้นที่เปลี่ยนแปลงไป น่าจะเกิดจากการที่ผู้ลงทุนคาดการณ์ว่า สิ่งที่ดีจะได้รับทั้งในรูปแบบของเงินปันผล และส่วนต่างราคาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ถ้ามีผู้คาดการณ์ว่าการลงทุนในหุ้น ABC จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผลมากขึ้น ก็จะทำให้บุคคลนั้นยินดีที่จะจ่ายเพื่อซื้อหุ้น

ABC ในราคาที่สูงขึ้น ราคาหุ้น ABC ก็จะปรับตัวสูงขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าผู้ลงทุนคนหนึ่งคาดการณ์ว่า หากลงทุนในหุ้น ABC ณ ปัจจุบัน โดยถือไปอีก 2-3 เดือนแล้วขายต่ออาจจะได้ราคาขายน้อยกว่าตอนที่ซื้อ มา ผู้ลงทุนคนนั้นก็จะไม่ยอมจ่ายเงินเพื่อซื้อหุ้น ABC ณ ราคาปัจจุบันแต่จะยอมจ่ายในราคาที่ต่ำกว่า เพื่อชดเชยความเสี่ยงที่คาดว่าตนอาจจะเผชิญในอีก 2-3 เดือนข้างหน้าราคาหุ้น ABC ก็จะปรับตัวลดลง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556)

2.2 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

สุกัญญา สว่างเมือง (2555) ได้ศึกษา เรื่อง ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วบริษัทมีการดำเนินการเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของบริษัท รองลงมา คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ทางหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดขึ้น และอันดับสาม คือ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะและมลพิษของบริษัท ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกบริษัทที่ต้องดำเนินการในการจัดการและแก้ไข เพื่อลดปริมาณขยะและไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต การเปิดเผยข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ในหัวข้อ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อบุคคลภายนอก เช่น ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และสาธารณชนทั่วไป และเพื่อให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า มีเพียงกลุ่มอุตสาหกรรมเท่านั้นที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแต่ไม่สามารถวัดเชิงปริมาณได้ ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ส่วนกลุ่มบริการและกลุ่มเทคโนโลยี ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม

โดยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่เปิดเผยมากที่สุดคือ เรื่อง ขยะ และมลภาวะ แสดงให้เห็นว่าบริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมถึงแม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่มีกฎหมายโดยเฉพาะเกี่ยวกับการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมมาถือปฏิบัติ แต่บริษัทส่วนใหญ่จะนำพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับ ISO 9000 และ ISO 14000 มาใช้ปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของ และยังคงคล้องกับงานวิจัยสไบทิพย์ จิวัญกลับ (2557) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านขยะและมลภาวะ โดยแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีทั้งการเปิดเผยข้อมูลมากและเปิดเผยข้อมูลน้อย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร หรือไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเลย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เพราะยังไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับที่จะออกมาเพื่อบังคับใช้ อีกทั้งรูปแบบในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้บริษัทต่างๆ ในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

พรรณี กัมพลกาญจนา (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100 พบว่า ในปี 2556 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม โดยจะเน้นเรื่องการดำเนินกิจกรรมเพื่อร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ในปี 2557 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อหาส่วนมากกล่าวถึงเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เช่นกัน

2) บัญชีสิ่งแวดล้อม

กรองประกา จันทรพาทา (2557) ได้ศึกษา เรื่อง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของการบัญชีสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอต่อแนวปฏิบัติทางบัญชีสิ่งแวดล้อม ในการรับรู้รายการทางบัญชีเป็นการรับรู้รายการค่าใช้จ่ายทั่วไปตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป (GAAP) ซึ่งไม่ได้แยกแยะรายการที่เป็นค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และการลงทุนของบริษัทส่วนใหญ่ยังคงลงทุนเพื่อดูแลผลกำไรเป็นหลัก บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบเชิงคุณภาพ เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) มีการจัดกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคมเป็นครั้งคราว ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบัญชีสิ่งแวดล้อม คือ ความเข้าใจและความต้องการข้อมูลในรายงานทางการเงินของผู้ใช้ภายนอกและผู้ใช้ภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย อรรรรณ กิจปราชญ์ (2558) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย และด้านการเปิดเผยข้อมูลและรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่เศรษฐกิจและด้านการคืนกำไรสู่สังคม การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ด้านการคืนกำไรสู่สังคม

สว่างจิต แซ่ผ่าน (2557) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง การประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมแสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่ไม่แสดงรายการเป็นชื่อเฉพาะสำหรับบัญชีสิ่งแวดล้อม และไม่เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เว้นแต่เงินชดเชยค่าเบี่ยงประกันที่ได้รับตอนน้ำท่วมเท่านั้นที่แสดงรายการแยกต่างหากในงบการเงิน การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม หนี้สินสิ่งแวดล้อม และค่าชดเชย จะรับรู้รายการทันทีเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขการ

รับรู้รายการตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมใช้วิธีราคาทุนปัจจุบัน

จงจิตต์ พิมพาลัย (2555) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้บัญชีสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีปัจจัยที่สำคัญเป็นลำดับแรก คือ ความชัดเจนของภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่ภาครัฐต้องมีการระดมความคิดจากภาคธุรกิจในกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของแต่ละกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ไปเป็นแนวทางในการกำหนดข้อบังคับหรือกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาครัฐต้องมีการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศหรือหลักปฏิบัติสากลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนำมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย

3) มูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

อุปพันธ์ ทวีผล (2560) งานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง อิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROV) และระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 บทสรุป

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
กรองประภา จันทรพาทา (2557) ศึกษา ปัญหา อุปสรรค และ แนวทางในการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมของการบัญชี สิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม ทรัพยากร	การวิจัยเชิงคุณภาพแบบการ สัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การเก็บข้อมูล จากผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือ พนักงานบัญชี หรือผู้ปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางด้าน สิ่งแวดล้อม	ผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีส่วนใหญ่ยัง ขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ ต่อแนวปฏิบัติทางบัญชี สิ่งแวดล้อม ในการรับรู้รายการ ทางบัญชีเป็นการรับรู้รายการ ค่าใช้จ่ายทั่วไปตามหลักการบัญชี ที่รับรองทั่วไป (GAAP) ซึ่งไม่ได้ แยกแสดงรายการที่เป็นค่าใช้จ่าย ด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ การ เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของ บริษัทปฏิบัติตามกฎหมายอย่าง เคร่งครัด มีการเปิดเผยข้อมูลใน รูปแบบเชิงคุณภาพ เน้นความ รับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) มีการจัดกิจกรรมเพื่อตอบ แทนสังคมเป็นครั้งคราว ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการเปิดเผย ข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบัญชี สิ่งแวดล้อม คือ ความเข้าใจและ ความต้องการข้อมูลในรายงาน

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		ทางการเงินของผู้ใช้ภายนอกและ ผู้ใช้ภายใน
สไบทิพย์ ขวัญกลับ (2557) ศึกษา การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลบัญชี สิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	งานวิจัยเอกสาร ใช้สถิติเชิง พรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละและการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ สถิติ (Chi-Square) ที่ระดับ สำคัญ 0.5	แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการ เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ แตกต่างกัน มีทั้งการเปิดเผยข้อมูล มากและเปิดเผยข้อมูลน้อย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและ อุตสาหกรรมอาหาร กลุ่ม อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภค บริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร หรือไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเลย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจ การเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เพราะยังไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับที่จะออกมาเพื่อ บังคับใช้ อีกทั้งรูปแบบในการ

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		เปิดเผยข้อมูลเพื่อให้บริษัทต่างๆ ในทุกกลุ่มอุตสาหกรรมทำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน
สว่างจิต แซ่ผ่าน (2557) ศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)	การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมหนี้สินสิ่งแวดล้อม และค่าชดเชยจะรับรู้รายการทันทีเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขการรับรู้รายการตามกรอบแนวคิดสำหรับรายงานทางการเงิน การวัดมูลค่าหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมใช้วิธีราคาทุนปัจจุบัน การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานด้านสิ่งแวดล้อมแสดงรายการเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่ไม่แสดงรายการเป็นชื่อเฉพาะสำหรับบัญชีสิ่งแวดล้อม และไม่เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เว้นแต่เงินชดเชยค่าเบี้ยประกันที่ได้รับตอนน้ำท่วมเท่านั้นที่แสดงรายการแยกต่างหากในงบการเงิน

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
สุกัญญา สว่างเมือง (2555) ศึกษา ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้าน สิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่ม อุตสาหกรรมที่จดทะเบียนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย	บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญใน การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูล มากที่สุดสามอันดับแรกคือ การ เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการ จัดการด้านสิ่งแวดล้อม แสดงให้ เห็นว่าส่วนใหญ่แล้วบริษัทมีการ ดำเนินการเพื่อลดผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมอัน เนื่องมาจากการดำเนินงานของ บริษัท รองลงมา คือ การเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย สิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตาม กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่ ทางหน่วยงานกำกับดูแลด้าน สิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดขึ้น และ อันดับสาม คือ การเปิดเผยข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการขยะและมลพิษ ของบริษัท การเปิดเผยข้อมูล ต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ใน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดลอมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		(แบบ 56-1) ในหัวข้อ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อบุคคลภายนอก เช่น ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และสาธารณชนทั่วไป และเพื่อให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม
สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือการวิเคราะห์สาระโดยแสดงผลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ที่ระดับนัยสำคัญ .05	การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับขยะและมลภาวะสูงสุดสำหรับระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกลุ่มอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ มีการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะเจาะจงแต่ไม่สามารถวัดเชิงปริมาณได้ และปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมคือกลุ่มอุตสาหกรรมและขนาด

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		บริษัท
พรรณิ กัมพลกาญจนา (2558) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีรายชื่อหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนี SET 100	วิจัยโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท โดยการนับคำ (Word Count) และวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม	ในปี 2556 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม โดยจะเน้นเรื่องการค้าเงินกิจกรรมเพื่อร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม และอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ในปี 2557 เรื่องที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดคือ เรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อหาส่วนมากกล่าวถึงเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า การตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		มากที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เช่นกัน
จงจิตต์ พิมพาลัย (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้บัญชีสิ่งแวดล้อม	วิจัยโดยใช้แบบสอบถาม	การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีปัจจัยที่สำคัญเป็นลำดับแรก คือ ความชัดเจนของภาครัฐที่เป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยที่ภาครัฐต้องมีการระดมความคิดจากภาคธุรกิจในกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่มีการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของแต่ละกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมไปเป็นแนวทางในการกำหนดข้อบังคับหรือกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภาครัฐต้องมีการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศหรือหลักปฏิบัติสากลเกี่ยวกับ

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
		สิ่งแวดล้อมนำมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในประเทศไทย
อรรวรรณ กิจปราชญ์ (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผู้บริหารระดับสูง และผู้บริหารฝ่ายบัญชีของบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเก็บข้อมูลจากการรวบรวมจากหนังสือวารสารบัญชีบทความทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ	การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการรับรู้ค่าชดเชย และด้านการเปิดเผยข้อมูลและรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในแง่เศรษฐกิจและด้านการคืนกำไรสู่สังคม การพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงลบกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ด้านการคืนกำไรสู่สังคม

ตารางที่ 2.1 สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ชื่อผู้วิจัย (ปี)/ชื่องานวิจัย	เครื่องมือ/วิธีวิจัย	ผลการวิจัย
อุปพันธ์ ทวีผล (2560) ศึกษาอิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจ	วิธีทางสถิติ Simple Linear Regression	ระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROV) และระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม โดยเก็บข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินย้อนหลัง 3 ปี โดยเก็บงบการเงินประจำปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 ได้จำนวน 348 รายปีรายบริษัท (Firm year)

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 605 บริษัท ตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้ สุ่มโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกตัวอย่างที่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน 116 บริษัท ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนบริษัทตัวอย่าง

กลุ่มทรัพยากร	จำนวนบริษัท
พลังและสาธารณูปโภค	35
เหมืองแร่	1
กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	
กระดาษและวัสดุการพิมพ์	1
บรรจุภัณฑ์	14
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	13
ยานยนต์	17
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	10
เหล็ก	25
รวม	116

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงิน ย้อนหลัง 3 ปี ได้แก่ พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2560 จำนวน 116 บริษัท ทำให้ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 348 รายปีรายบริษัท (Firm year) การศึกษาครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม กระดาษทำการการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบที่บริษัทแต่ละบริษัทได้ทำการเปิดเผย การวิจัยในครั้งนี้ ใช้กระดาษทำการที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม เรื่อง การเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ (2547) ซึ่งกำหนดการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งเป็น 7 ข้อ ดังนี้

1.การเปิดเผยด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ ด้วยการตรวจตรารักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงงาน ตลอดจนซ่อมบำรุงรักษาเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ และเอาใจใส่สุขภาพอนามัยของพนักงาน

2.การเปิดเผยด้านกานำมาใช้ใหม่ เป็นการสิ่งที่ใช้ประโยชน์แล้วมาใช้ใหม่ การส่งไปผลิตเพื่อทำให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และการใช้ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ใหม่แทนที่ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้

3.การเปิดเผยด้านขยะและมลภาวะ ขยะ คือ สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ส่วนมลภาวะ ของเสียที่มาจากอุตสาหกรรมต่างๆ

4.การเปิดเผยด้านการตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม คือการประเมินผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อการกำหนดแผนลงทุน การประเมินด้านมลภาวะ กรตรวจสอบรายงานการปฏิบัติตามสิ่งแวดล้อมของกิจการ การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมของกิจการ ส่วนคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม คือบุคคลหรือหน่วยงานที่มีความรู้และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

5.การเปิดเผยด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม เป็นการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมและอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดแผนแม่บทในการปฏิบัติทางด้านอุตสาหกรรมที่มีความปลอดภัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

6.การเปิดเผยด้านการจัดหาทุน คือ การจัดหาทุนเพื่อใช้ในการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

7.การเปิดเผยด้านการวิจัยและพัฒนา เป็นการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อลดระดับของเสียและการรักษาสิ่งแวดล้อม

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์เพื่อนับจำนวนคำที่มีการเปิดเผยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1)

ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะทั่วไปของบริษัทตัวอย่าง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม กำนามาใช้ใหม่ ขยะและมลภาวะ การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม การจัดหาเงินทุน และการวิจัยและพัฒนา ตัวแปรตามคือ มูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

3.4 บทสรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้อธิบายถึงกรอบแนวคิดในการศึกษา ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ในบทที่ 4 ถัดไป จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการศึกษา โดยเริ่มจากการบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งในการศึกษานี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลและรวมทั้งอธิบายการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม แต่ละหมวดธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและสินค้าอุตสาหกรรม ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

4.2 การวิเคราะห์เชิงอนุมาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlations)

4.1 ข้อมูลเชิงพรรณนา

4.1.1 จำนวนข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกตามหัวข้อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 7 ด้าน ได้แก่

1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
2. การนำมาใช้ใหม่
3. ขยะและมลภาวะ
4. การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม

5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม

6. การจัดหาทุน

7. การวิจัยและพัฒนา

โดยใช้วิธีการนับจำนวนคำของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและ
สาธารณูปโภค (35 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย (จำนวนคำ)		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	110	111	106
2. การนำมาใช้ใหม่	10	10	10
3. ขยะและมลภาวะ	95	102	94
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	21	25	20
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	84	89	73
6. การจัดหาทุน	2	6	6
7. วิจัยและพัฒนา	37	32	30

จากตารางที่ 4.1 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและ
สาธารณูปโภค จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคจำนวน
35 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการ
สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 110 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย 95 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผย
มากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 111 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย
102 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 106 คำ
รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย 94 คำ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจเหมืองแร่ (1 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	70	298	183
2. การนำมาใช้ใหม่	102	117	263
3. ขยะและมลภาวะ	200	346	90
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	0	0	0
6. การจัดหาทุน	78	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	0	55	0

จากตารางที่ 4.2 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจเหมืองแร่ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจเหมืองแร่จำนวน 1 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 200 คำ รองลงมาคือ การนำมาใช้ใหม่ ค่าเฉลี่ย 102 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 346 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม 298 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ด้านการนำมาใช้ใหม่ ค่าเฉลี่ย 263 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย 183 คำ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์ (1 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	139	139	139
2. การนำมาใช้ใหม่	53	53	53
3. ขยะและมลภาวะ	0	0	0
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	59	59	59
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	0	0	0
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	0	0	0

จากตารางที่ 4.3 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในกลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์จำนวน 1 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ (14 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	122	109	103
2. การนำมาใช้ใหม่	44	33	30
3. ขยะและมลภาวะ	98	117	100
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	16	16	16
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	43	45	45
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	33	42	24

จากตารางที่ 4.4 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์จำนวน 14 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 122 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 98 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 109 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 117 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 103 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 100 คำ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ (13 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	121	129	117
2. การนำมาใช้ใหม่	23	21	16
3. ขยะและมลภาวะ	78	79	61
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	0	0	0
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	24	21	27
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	42	41	43

จากตารางที่ 4. 5 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์จำนวน 13 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 121 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 78 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 129 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 79 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 117 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 61 คำ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจยานยนต์ (17 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	75	65	78
2. การนำมาใช้ใหม่	19	20	32
3. ขยะและมลภาวะ	248	242	255
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	11	10	6
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	28	28	30
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	30	23	37

จากตารางที่ 4.6 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจยานยนต์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจยานยนต์จำนวน 17 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 248 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 75 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 242 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 65 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 255 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 78 คำ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจวัสดุ
อุตสาหกรรมและเครื่องจักร (10 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	154	157	146
2. การนำมาใช้ใหม่	24	29	25
3. ขยะและมลภาวะ	78	78	78
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	4	4	4
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	10	10	30
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	11	30	71

จากตารางที่ 4.7 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจวัสดุ อุตสาหกรรมและเครื่องจักร จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักรจำนวน 10 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 154 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 78 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 157 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 78 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 146 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 78 คำ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ของบริษัทในหมวดธุรกิจกลุ่มเหล็ก (25 บริษัท)

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม:	ปริมาณการเปิดเผย		
	2560	2559	2558
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	138	148	142
2. การนำมาใช้ใหม่	8	9	8
3. ขยะและมลภาวะ	106	102	98
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	20	20	20
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	16	12	15
6. การจัดหาทุน	0	0	0
7. วิจัยและพัฒนา	10	5	5

จากตารางที่ 4.8 การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจเหล็ก จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจเหล็กจำนวน 25 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 138 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 106 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 148 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 102 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 142 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 98 คำ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยจำนวนคำการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 3 ปี ในแต่ละหมวดธุรกิจของอุตสาหกรรมพลังงานที่อุตสาหกรรม

นโยบายการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค	กลุ่มเหมืองแร่	กลุ่มกระดาษและวัสดุภัณฑ์	กลุ่มบรรจุภัณฑ์	กลุ่มปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	กลุ่มยานยนต์	กลุ่มวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	กลุ่มเหล็ก	รวม
1. ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม	109	184	139	111	122	73	152	143	1,033
2. การนำมาใช้ใหม่	10	161	53	36	20	24	26	8	338
3. ชยะและมลภาวะ	97	212	-	105	73	249	78	102	916
4. การติดตามสิ่งแวดล้อม	22	-	59	16	-	9	4	20	130
5. กฎหมายสิ่งแวดล้อม	82	-	-	44	24	29	10	14	203
6. การจัดหาทุน	4	26	-	-	-	-	-	-	30
7. วิจัยและพัฒนา	33	18	-	33	42	30	24	7	187
รวม	357	601	251	345	281	414	294	294	2,837

ตารางที่ 4.9 เป็นการสรุปค่าเฉลี่ยข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม 3 ปี โดยแต่ละข้อมีการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละหมวดธุรกิจ ดังนี้

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มเหมืองแร่ ค่าเฉลี่ย 184 คำ รองลงมาคือ กลุ่มวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร ค่าเฉลี่ย 152 คำ และกลุ่มที่เปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ กลุ่มยานยนต์ ค่าเฉลี่ย 73 คำ

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำมาใช้ใหม่ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มเหมืองแร่ ค่าเฉลี่ย 161 คำ รองลงมาคือ กลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 53 คำ และกลุ่มที่เปิดเผยข้อมูลน้อยที่สุดคือ กลุ่มเหล็ก ค่าเฉลี่ย 8 คำ

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลภาวะ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มยานยนต์ ค่าเฉลี่ย 249 คำ รองลงมาคือ กลุ่มเหมืองแร่ ค่าเฉลี่ย 212 คำ และกลุ่มที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลคือ กลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อม กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์ ค่าเฉลี่ย 59 คำ รองลงมาคือ กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ย 22 คำ และกลุ่มที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลคือ กลุ่มเหมืองแร่และกลุ่มปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค ค่าเฉลี่ย 82 คำ รองลงมาคือ กลุ่มบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 44 คำ และกลุ่มที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลคือ กลุ่มเหมืองแร่และกลุ่มกระดาษและวัสดุการพิมพ์

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหาทุน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 มีเพียง 2 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลคือ พลังงานและสาธารณูปโภคและกลุ่มเหมืองแร่

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนา กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 กลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือ กลุ่มปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 42 คำ รองลงมาคือ กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคและกลุ่มบรรจุภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 33 คำ และกลุ่มที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล คือ กลุ่มกระดาษและวัสดุสิ่งพิมพ์

4.2 ผลการวิเคราะห์เชิงอนุमान

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยสถิติเชิงอนุमानที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพื่อการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.2.1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ในระดับใด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับราคาตลาดหุ้นสามัญ

ค่า r ที่คำนวณได้แทนระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 โดยจะมีค่าตั้งแต่ -1.00 ถึง 1.00 ซึ่งจะมีความหมายที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้ (ทริยา พงษ์พันธุ์ (2558) ได้อธิบายถึงระดับของค่า r ไว้ดังนี้

1) $r > 0$ หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หรือมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กล่าวคือ ถ้าตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มหรือลด อีกตัวแปรหนึ่งก็จะมีค่าเพิ่มหรือลดเช่นเดียวกัน

2) $r = 0$ หมายถึง ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงต่อกัน

3) $r < 0$ หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกัน หรือมีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ ถ้าตัวแปรหนึ่งมีค่าเพิ่มหรือลด แต่อีกตัวแปรหนึ่งก็จะมีค่าลดหรือเพิ่ม ซึ่งจะเป็นลักษณะที่ตรงกันข้าม

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ

		Correlations							
		C	1	2	3	4	5	6	7
C	Pearson Correlation		.053	-.027	.036	.265**	-.012	-.015	.299**
	Sig. (2-tailed)		.325	.621	.508	.000	.819	.778	.000
	N		348	348	348	348	348	348	348
1	Pearson Correlation			.110*	.107*	.137*	.098	-.003	.219**
	Sig. (2-tailed)			.040	.046	.010	.068	.955	.000
	N			348	348	348	348	348	348
2	Pearson Correlation				-.012	.044	.008	.208**	.170**
	Sig. (2-tailed)				.824	.416	.879	.000	.001
	N				348	348	348	348	348
3	Pearson Correlation					-.017	-.044	.023	-.007
	Sig. (2-tailed)					.749	.408	.668	.898
	N					348	348	348	348
4	Pearson Correlation						.018	.133*	.152**
	Sig. (2-tailed)						.742	.013	.005
	N						348	348	348
5	Pearson Correlation							.123*	.081
	Sig. (2-tailed)							.022	.132
	N							348	348
6	Pearson Correlation								.088
	Sig. (2-tailed)								.100
	N								348
7	Pearson Correlation								
	Sig. (2-tailed)								
	N								

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.10 เป็นผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับมูลค่าหุ้นสามัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่ พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ดังนี้

H1 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .325$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอาจไม่ส่งผลต่อมูลค่าหุ้นสามัญเพราะเป็นการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

H2 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำมาใช้ใหม่ต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .621$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำมาใช้ใหม่อาจเป็นการลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกระบวนการผลิตของบริษัทมากกว่าการลดปริมาณของเสีย

H3 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลภาวะต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .508$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลภาวะเป็นข้อมูลที่ขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตจึงอาจไม่ส่งผลต่อมูลค่าหุ้นสามัญ

H4 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อมต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = .000$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมถือเป็นการบ่งบอกว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีการตรวจ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

H5 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .819$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมถือเป็นกฎหมายที่บริษัททุกบริษัทจะต้องปฏิบัติตาม

H6 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหาทุนต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = .778$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหาทุนเป็นข้อมูลที่บริษัทไม่ค่อยเปิดเผยเพราะเป็นข้อมูลรายจ่ายเกี่ยวกับการลงทุนจึงมีการเปิดเผยค่อนข้างน้อย

H7 : การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนาต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ($r = .000$) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนาถือเป็นการบ่งบอกว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตสินค้าให้เป็นนวัตกรรมสีเขียว

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีศึกษาในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม คือจำนวนคำที่เกี่ยวข้องกับรายการเปิดเผยข้อมูล และมูลค่าหุ้นสามัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2560 และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กระดาษทำการ

งานวิจัยนี้มีการวิจัยโดยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทโดยการนำคำ (Word Count) และวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยแยกกลุ่มการวิเคราะห์ออกเป็น 7 ข้อ ได้แก่ 1.ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม 2.การนำมาใช้ใหม่ 3.ขยะและมลภาวะ 4.การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม 5.กฎหมายสิ่งแวดล้อม 6.การจัดหาทุน 7.การวิจัยและพัฒนา และแยกกลุ่มการวิเคราะห์ตามกลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติ (Statistical Analysis) ซึ่งประกอบด้วยวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อสรุปข้อมูลเบื้องต้น และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน เพื่ออธิบายการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับมูลค่าหุ้นสามัญของกลุ่มทรัพยากร และกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม พบว่า

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคจำนวน 35 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 110 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย 95 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 111 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย 102 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 106 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะค่าเฉลี่ย 94 คำ

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในกลุ่มเหมืองแร่ จากการศึกษาหมวดธุรกิจ ตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจเหมืองแร่จำนวน 1 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 200 คำ รองลงมาคือ การนำมาใช้ใหม่ ค่าเฉลี่ย 102 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 346 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม 298 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านการนำมาใช้ใหม่ ค่าเฉลี่ย 263 คำ รองลงมาคือ ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมค่าเฉลี่ย 183 คำ

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์จำนวน 1 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 139 คำ รองลงมาคือ การติดตามสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 59 คำ

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทในหมวดธุรกิจเหล็ก จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของบริษัทในหมวดธุรกิจเหล็กจำนวน 25 บริษัท ในปี พ.ศ. 2558 – 2560 พบว่า ปี 2560 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 138 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 106 คำ ปี 2559 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 148 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 102 คำ ปี 2558 ข้อมูลที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย 142 คำ รองลงมาคือ ขยะและมลภาวะ ค่าเฉลี่ย 98 คำ

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมถือเป็นการบ่งบอกว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจึงมีการตรวจ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนา มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนาถือเป็นการบ่งบอกว่าบริษัทได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตสินค้าให้เป็นนวัตกรรมสีเขียว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) พบว่า นโยบายการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดสามอันดับแรกคือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมถือเป็นอีกข้อมูลที่มีส่วนได้เสียให้ความสนใจ จึงมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทตระหนักและให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีการเปิดเผยข้อมูลส่วนนี้ค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา สว่างเมือง (2556) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุด รองลงมาคือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านขยะและมลภาวะ เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมและทรัพยากรมีขยะที่เกิดจากการดำเนินงาน จึงต้องมีวิธีกำจัดที่ถูกสุขลักษณะ ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

โดยรอบ เช่น การจ้างบริษัทกำจัดขยะโดยเฉพาะ การตรวจสอบคุณภาพเสียง กลิ่น เพื่อไม่ให้รบกวนสภาพแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนิสา บุญชูช่วย (2554) ที่กล่าวว่า บริษัทส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการกำจัดขยะ น้ำทิ้ง หรือมลภาวะทางเสียง ซึ่งปฏิบัติตามข้อกำหนดของกรมโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานน้ำทิ้ง หรือการควบคุมความดังของเสียงเหล่านี้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สไปทิพย์ ขวัญกลับ (2557) ที่กล่าวว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมที่มีการเปิดเผยเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือด้านขยะและมลภาวะ รองลงมาอันดับ 3 คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการนำมาใช้ใหม่ เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมและทรัพยากรมีขยะที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อลดปัญหาขยะและลดต้นทุนในการดำเนินงาน จึงมีบางบริษัทที่ลดปริมาณขยะจากการดำเนินงานโดยการนำกลับมาใช้ใหม่

นอกจากสามอันดับแรกแล้วยังพบว่า รองลงมาอันดับ 4 คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในปัจจุบันภาครัฐมีกฎหมายบังคับให้บริษัทต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เป็นต้น ในส่วนของภาคเอกชนก็ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลสิ่งแวดล้อม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้บังคับให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในแบบแสดงรายงานประจำปี 56-1 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา สว่างเมือง (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ข้อมูลที่มีการเปิดเผยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงข้อบังคับของทางกฎหมาย พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของบริษัท และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กรองประภา จันทรพาทา (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่า บริษัทมีการปฏิบัติตามข้อบังคับของหน่วยงานราชการ มาตรฐานการบัญชี และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างเคร่งครัด รองลงมาอันดับ 5 คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านวิจัยและพัฒนา เนื่องจากปัจจุบันบางบริษัทต้องการพัฒนาสินค้าให้ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ต้องการลดวัตถุดิบที่เกิดจากธรรมชาติ เนื่องจากมีราคาแพงและทำลายสิ่งแวดล้อม จึงคิดค้น วิจัย หาวัดวัตถุดิบที่ทดแทนได้ จึงได้มีการศึกษาและพัฒนาสินค้าขึ้นที่ลดผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รองลงมาอันดับ 6 คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อม เนื่องจากบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมีความต้องการที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด จึงมีการตรวจติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

รองลงมาอันดับ 7 คือ การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการจัดหา เนื่องจากการจัดหาทุนอาจไม่นิยมเปิดเผยข้อมูลหรือเป็นข้อมูลภายในบริษัท จึงมีการเปิดเผยข้อมูลค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา สว่างเมือง (2556) ที่ได้กล่าวไว้ว่า บริษัทส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาทุนเพื่อใช้ในการป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการติดตามสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่าบริษัทให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจึงมีการตรวจ ติดตาม ความปลอดภัยในกระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดแผนงาน เป้าหมาย เพื่อป้องกันอันตรายหรือผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตต่างๆ ของบริษัท หากบริษัทหรือโรงงานใดไม่มีการตรวจติดตามประเมินผล อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตถึงขั้นต้องปิดโรงงานได้เนื่องจากกระทบกับสิ่งแวดล้อมและบริเวณโดยรอบบริษัทหรือโรงงาน และบ้างอาจถูกคัดค้านจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบบริเวณบริษัทหรือโรงงาน รวมตัวกันเพื่อคัดค้านไม่ให้ดำเนินการผลิตสินค้าหรือต่อต้านโดยการไม่ซื้อผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นๆ บริษัทจึงต้องมีมาตรการในด้านการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ กรองประภา จันทรพาทา (2557) ที่กล่าวว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับการลงทุนของบริษัทส่วนใหญ่ลงทุนเพื่อดูแลผลกำไรของบริษัทเป็นหลัก บริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบเชิงคุณภาพ และสอดคล้องกับ อุปพันธ์ ทวีผล (2560) ที่กล่าวว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านการวิจัยและพัฒนามีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหุ้นสามัญ ของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมแสดงให้เห็นว่าเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้าน การวิจัยและพัฒนา แสดงถึงบริษัทได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตสินค้าให้เป็นนวัตกรรมสีเขียวเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม โดยอุตสาหกรรมที่กำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นนวัตกรรมสีเขียวที่เห็นได้ชัดเจนเลยคือกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค โดยในหลายบริษัทมีการวิจัย คิดค้น พัฒนา ให้เป็นพลังงานสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ กรองประภา จันทรพาทา (2557) ที่กล่าวว่าการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับการลงทุนของบริษัทส่วนใหญ่ลงทุนเพื่อดูแลผลกำไรของบริษัทเป็นหลัก บริษัทส่วนใหญ่

ใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบเชิงคุณภาพและสอดคล้องกับ อุปพันธ์ ทวีผล (2560) ที่กล่าวว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทมีอิทธิพลเชิงบวกต่ออัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยศึกษาข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพียง 2 อุตสาหกรรมเท่านั้น คือ อุตสาหกรรมทรัพยากรและอุตสาหกรรมและสินค้าอุตสาหกรรม และเก็บข้อมูลเพียง 3 ปี เท่านั้น คือ พ.ศ.2558 – พ.ศ.2560 ซึ่งมีข้อมูลทั้งสิ้น 116 ข้อมูล

2. จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) ซึ่งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้มีการกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ56-1) แต่ไม่ได้กำหนดเนื้อหาและรายละเอียดในการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมแต่ละบริษัท แต่ละอุตสาหกรรม จึงมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันไป

3. จากการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมกับมูลค่าหุ้นสามัญ ในช่วงปี พ.ศ.2558- พ.ศ. 2560 ซึ่งให้เห็นว่า มีเพียงบางส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน และส่วนมากไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างไรก็ตาม ยังยืนยันไม่ได้เนื่องจากมีปัจจัยอื่นมากระทบ เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้

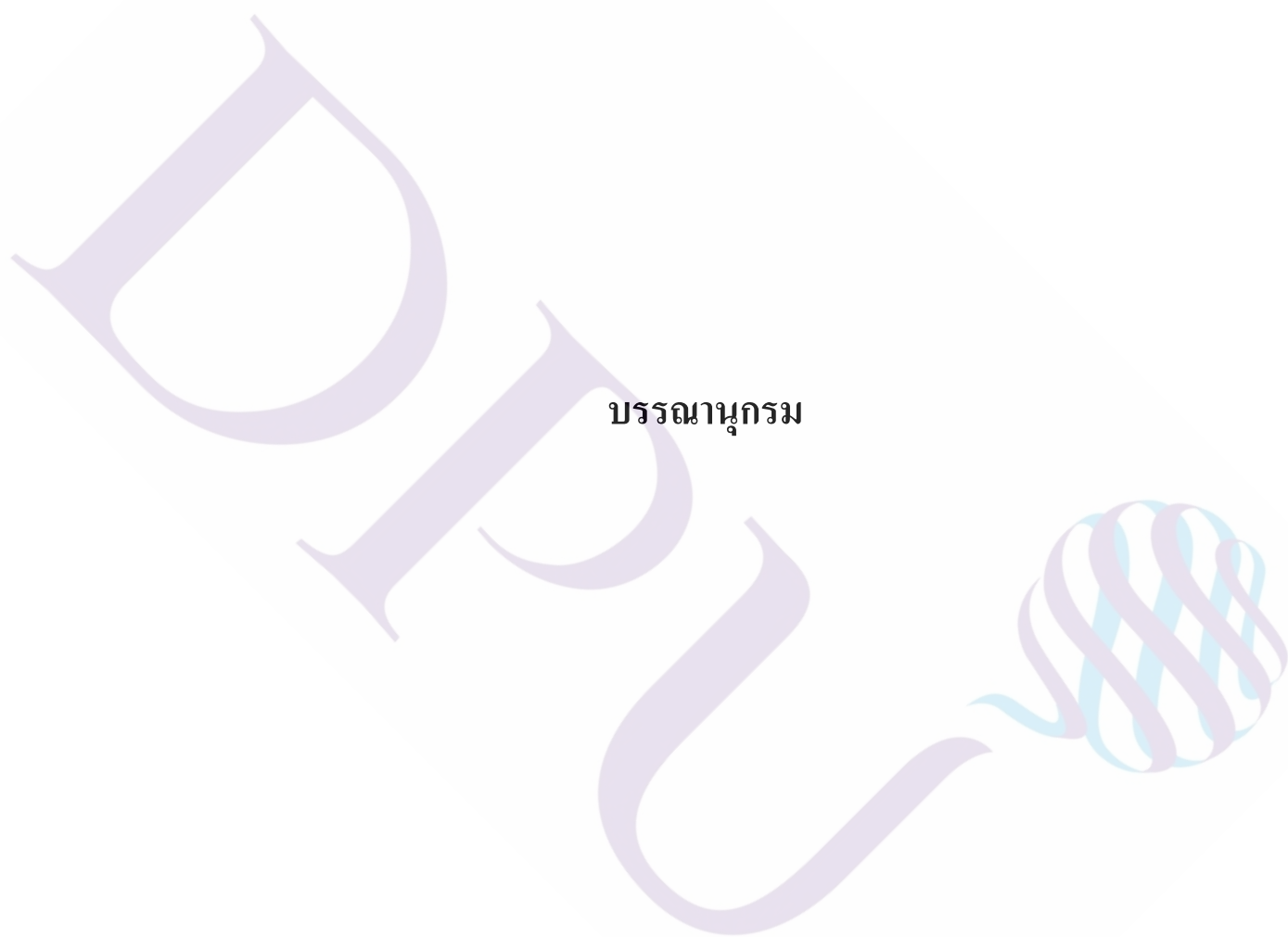
1. นอกจากการตรวจติดตามผลแล้วควรมีการวัดผล การประเมินผล ให้เป็นไปตามมาตรฐานในระดับสากล เพื่อควบคุมสินค้าให้มีคุณภาพและไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาสนใจในผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น บริษัทควรมุ่งเน้นการใช้วัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ เช่น เปลี่ยนจากการใช้ถุงพลาสติกมาใช้ถุงผ้าแทน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ในการศึกษาี้ทำการศึกษาเพียงการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม
2. การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมกับมูลค่าหุ้นสามัญ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ไม่สัมพันธ์กันอีกครั้ง ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ อาจแตกต่างกับผลการศึกษาในครั้งนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรองประภา จันทรพาหา. (2557). *ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของ การบัญชีสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม อุตสาหกรรมทรัพยากร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จงจิตต์ พิมพาลัย. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้บัญชีสิ่งแวดล้อม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

จันทา ชนสารบริสุทธิ์ และ มนวิกา ผดุงสิทธิ์. (2558). คุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลด้าน สังคมและสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสาร วิชาชีพบัญชี*, 26-28.

จิรภัทร คงสังข์. (2551). *การประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติการบัญชีสิ่งแวดล้อมขององค์การสหประชาชาติกับ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

จิตราภรณ์ สวรรค์ตรานนท์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างการทำกับคู่มือกิจการกับราคาหุ้นสามัญของ บริษัทจดทะเบียนในดัชนี SET 100 ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *การลงทุนเพื่อสังคม*. สืบค้น 15 เมษายน 2561, จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/social_impact_investment/about_p1.html

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *โครงสร้างการจัดกลุ่มอุตสาหกรรมและหมวดธุรกิจของตลาด หลักทรัพย์ฯ*. สืบค้น 15 เมษายน 2561, จาก https://www.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/industry_sector_p1.html

- อนันตชัย ยูรประถม. (2559). *ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม มกราคม 2559*. สืบค้น 15 เมษายน 2561, จาก https://www.set.or.th/sustainable_dev/th/sr/publication/pub_p1.html
- นริศฯ ยิ้มพันธ์วงษ์. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อดัชนีราคาหลักทรัพย์หมวดปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ปทุมพร หิรัญสาตี. (2557). *การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการใน 56-1: กรณีศึกษาบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535. สืบค้น 10 เมษายน 2561, จาก <https://www.deqp.go.th/media/36982/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A35.pdf>
- วัชณีพร เศรษฐสักโก. (2557) *เมื่อบัญชีมีบทบาทในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม. วารสารวิชาชีพบัญชี*, 102-106.
- วรรณวิไล ปัญญาวิชา. (2560). *ความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลทางด้านบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติกไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศิลปะพร ศรีจันเพชร. (2552) *การบัญชีสิ่งแวดล้อม. วารสารวิชาชีพบัญชี*, 22-24.
- สุกัญญา สว่างเมือง. (2555). *ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภัทรธร ทวีจันทร์. (2556) *การบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมสิ่งแวดล้อม : ความสำเร็จจ้องค์กรอย่างไรยั่งยืน. วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 137-140
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. สืบค้น 15 เมษายน 2561, จาก <http://www.sec.or.th/TH/Pages/home.aspx>
- สไปทิพย์ ขวัญกลับ. (2557). *การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

สว่างจิต แซ่ผ่าน. (2557). การประยุกต์ใช้การบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่ได้รับ ISO14001 ในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุพาดา สิริกุดตา. (2557) การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา, 138-139.

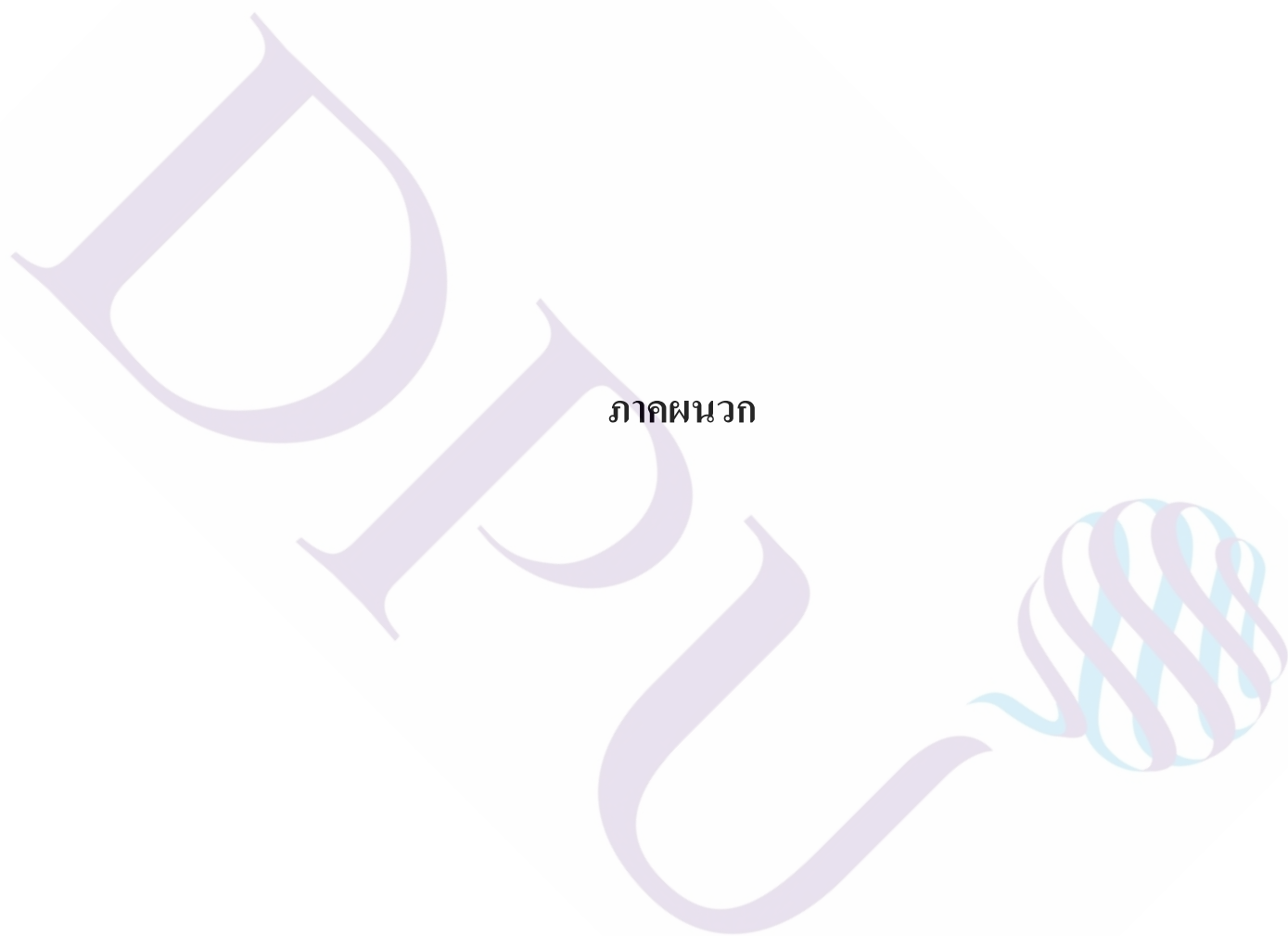
สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. สืบค้น 11 เมษายน 2561, จาก

<http://www.fap.or.th/Article/Detail/69173>

อุปพันธ์ ทวีผล.(2560). อิทธิพลของระดับการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อรวรรณ กิจปราษฎ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับความรับผิดชอบต่อสังคมและภาพลักษณ์องค์กรในทัศนคติของผู้บริหารบริษัทในอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ภาคผนวก

รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2558 – 2560 กลุ่ม
อุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

1. รายชื่อบริษัทในกลุ่มทรัพยากร หมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
AI	บริษัท เอเชีย นินชูเตเตอร์ จำกัด (มหาชน)
AKR	บริษัท เอกรัฐวิสาหกรรรม จำกัด (มหาชน)
BAFS	บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
BANPU	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
BCP	บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
CKP	บริษัท ซีเค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)
DEMCO	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)
EA	บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน)
EASTW	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)
EGCO	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
ESSO	บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
GLOW	บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน)
GPSC	บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)
GUNKUL	บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน)
IRPC	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
LANNA	บริษัท ลานนาริชอร์สเสส จำกัด (มหาชน)
MDX	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)
PTG	บริษัท พีทีจี เอ็นเนอยี จำกัด (มหาชน)
PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
PTTEP	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
RATCH	บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
RPC	บริษัท อาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

1. รายชื่อบริษัทในกลุ่มทรัพยากร หมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค (ต่อ)

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)
SCI	บริษัท เอสซีไอ อิเล็คทริก จำกัด (มหาชน)
SCN	บริษัท สแกน อินเตอร์ จำกัด (มหาชน)
SGP	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน)
SOLAR	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)
SPCG	บริษัท เอสพีซีจี จำกัด (มหาชน)
SPRC	บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)
SUPER	บริษัท ซุปเปอร์บล็อก จำกัด (มหาชน)
SUSCO	บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน)
TAE	บริษัท ไทย อะโกร เอ็นเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
TCC	บริษัท ไทย แคลปitol คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
TTW	บริษัท ทีทีดับบลิว จำกัด (มหาชน)

2. รายชื่อบริษัทในกลุ่มทรัพยากร หมวดธุรกิจเหมืองแร่

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
PDI	บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)

3. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจกระดาษและวัสดุการพิมพ์

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
UTP	บริษัท ยูไนเต็ด เปเปอร์ จำกัด (มหาชน)

4. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
AJ	บริษัท เอ.เจ.พลาสติก จำกัด (มหาชน)
ALUCON	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)
NEP	บริษัท เอ็นอีพี อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
PTL	บริษัท โพลีเพล็กซ์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
SITHAI	บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)
SLP	บริษัท สาลี ฟรีนท์ติ้ง จำกัด (มหาชน)
SMPC	บริษัท สหมิตรถึงแก๊ส จำกัด (มหาชน)
SPACK	บริษัท เอส. แพ็ค แอนด์ ฟรีนท์ จำกัด (มหาชน)
TCOAT	บริษัท อุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย จำกัด (มหาชน)
THIP	บริษัท ทานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
TMD	บริษัท อุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด (มหาชน)
TOPP	บริษัท ไทย โอ.พี.พี. จำกัด (มหาชน)
TPBI	บริษัท ทีพีบีไอ จำกัด (มหาชน)
TPP	บริษัท ไทยบรรจุภัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด (มหาชน)

5. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
GC	บริษัท โกลบอล คอนเน็คชั่นส์ จำกัด (มหาชน)
GIFT	บริษัท แกรททิทูด อินฟินิท จำกัด (มหาชน)
IVL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)
PATO	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
PMTA	บริษัท พีเอ็ม โทริเซน เอเชีย โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
PTTGC	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
SUTHA	บริษัท สุธากัญจน์ จำกัด (มหาชน)

5. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ (ต่อ)

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
TCCC	บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)
TPA	บริษัท ไทยโพลีเอคริลิก จำกัด (มหาชน)
UP	บริษัท ยูเนี่ยนพลาสติก จำกัด (มหาชน)
VNT	บริษัท วินิไทย จำกัด (มหาชน)
WG	บริษัท ไวท์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
YCI	บริษัท ยงไทย จำกัด (มหาชน)

6. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจยานยนต์

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
AH	บริษัท อาปิโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)
APCS	บริษัท เอเชีย ฟริชชั่น จำกัด (มหาชน)
BAT-3K	บริษัท ไทยสโตเรจ แบตเตอรี่ จำกัด (มหาชน)
CWT	บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
EASON	บริษัท อีซัน เฟ้นท์ จำกัด (มหาชน)
GYT	บริษัท กู๊ดเยียร์(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
HFT	บริษัท ฮิวฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
IHL	บริษัท อินเตอร์ไฮด์ จำกัด (มหาชน)
IRC	บริษัท อีโนเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
PCSGH	บริษัท พี.ซี.เอส.แมชชีน กรุ๊ปโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
SAT	บริษัท สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
SPG	บริษัท สยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
STANLY	บริษัท ไทยสแตนเลย์การ์ไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
TKT	บริษัท ที.กรุงไทยอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
TNPC	บริษัท ไทยนามพลาสติกส์ จำกัด (มหาชน)

6. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจยานยนต์ (ต่อ)

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
TRU	บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน)
TSC	บริษัท ไทยสตีลเคเบิล จำกัด (มหาชน)

7. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจวัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
ASEFA	บริษัท อาซีฟา จำกัด (มหาชน)
CRANE	บริษัท ชูไก จำกัด (มหาชน)
CTW	บริษัท จรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน)
FMT	บริษัท ฟรุ่กาวา เมทัล (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
HTECH	บริษัท แอสเซียน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
KKC	บริษัท กุลธรเคอร์บี จำกัด (มหาชน)
PK	บริษัท พัฒน์กล จำกัด (มหาชน)
SNC	บริษัท เอส เอ็น ซี พอร์เมอร์ จำกัด (มหาชน)
TCJ	บริษัท ที.ซี.เจ.เอเชีย จำกัด (มหาชน)
VARO	บริษัท วโรปกรณ์ จำกัด (มหาชน)

8. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจเหล็ก

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
AMC	บริษัท เอเชีย เมทัล จำกัด (มหาชน)
BSBM	บริษัท บางสะพานบาร์มิต จำกัด (มหาชน)
CEN	บริษัท แคปปิตอล เอ็นจิเนียริง เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)
CITY	บริษัท ซิตี้ สตีล จำกัด (มหาชน)
CSP	บริษัท ซีเอสพี สตีลเซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)

8. รายชื่อบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจเหล็ก (ต่อ)

ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
GSTEL	บริษัท จี สตีล จำกัด (มหาชน)
INOX	บริษัท โพลโค-ไทยน็อกซ์ จำกัด (มหาชน)
LHK	บริษัท โลหะกิจ เม็ททอล จำกัด (มหาชน)
MAX	บริษัท แมกซ์ เมทัล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)
MILL	บริษัท มิลล์คอน สตีล จำกัด (มหาชน)
PAP	บริษัท แปซิฟิกไพพ์ จำกัด (มหาชน)
PERM	บริษัท เพิ่มสินสตีลเวคส์ จำกัด (มหาชน)
RICH	บริษัท ริช เอเชีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
SAM	บริษัท สามชัย สตีล อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
SMIT	บริษัท สหมิตรเครื่องกล จำกัด (มหาชน)
SSI	บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
SSSC	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)
TGPRO	บริษัท ไทย-เยอรมัน โปรดัคส์ จำกัด (มหาชน)
THE	บริษัท เดอะ สตีล จำกัด (มหาชน)
TIW	บริษัท ไทยแลนด์ไอออนเวคส์ จำกัด (มหาชน)
TMT	บริษัท ค้าเหล็กไทย จำกัด (มหาชน)
TSTH	บริษัท ทาทา สตีล (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
TWP	บริษัท ไทยไวร์โปรดักท์ จำกัด (มหาชน)
TYCN	บริษัท ไทยจูน เวิลด์ไวด์ กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวทักษพร อินทร์เทศ

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.2558 บัณฑิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่บัญชี บริษัทเอกชน

